



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De Sancto Salvio, In Agro Autisiodorensi In Gallia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67915)

A nostro S. Colmano in subjectis notis interpretatur : S. Boedanus, sive Boetanus, sextus Eugenii filius (et frater S. Corbmaci)... contulit se ad remotiores Ultoniæ fines : ubi a nobili stirpe Sodani Fiacho Aradio nati, in partibus Dal-aradiæ tunc rerum potente, honorifice et devote susceptus. Ibi exstruxit ecclesiam... quam... dotarunt posteri Sodani, et præcipue nobiles familiæ de Cinel-decill, Clanscoba, et Sil-noiridhin, quæ se suosque posteros, ei ut patrono, in devotos clientes consecrarunt. Temporis vero successu familia de Cinel-decill, a viro Sancto deficiens, converterunt suam devotionem et affectum in Cuanum et S. COLMANUM sua eis obsequia et clientelam addicens. Cum S. Corbmacus exente sæculo v aut ineunte sæculo vi floruisse a Colgano (a) statuatur; et S. Boedanus abbas eidem Colgano (b) claruisse videatur post sæculi vi initium, et Lanigan (c) S. Corbmacum non excludat ex secunda Sanctorum serie, quæ ab anno circiter 542 usque ad annum circiter 599 porrigitur, præmissa Colgani interpretatio cum indicanda chronotaxi non pugnat.

B (a) In notis ad Vitam S. Corbmaci, p. 755. — (b) Vit. S. Boedani ad xxiii Martii, p. 728. — (c) Eccles. Hist. of Ireland,

8 Etenim si admittatur vi testimonii superius num. 4 relati, S. Colmanum, e pueritia nondum egressum, notum fuisse S. Macniscio episcopo, sufficit ut ortus sit ante annum circiter 513, quo fere S. Macniscius obiit, annos 80 aut paulo plures natus (d). Si vero fidatur Vitæ S. Albei, cujus discipulus dicitur S. Colmanus, ejus disciplina referatur oportet ante annum 527, quo tempore S. Albeum ad superos migrasse tradunt (e). Vixisse itaque potuit cum S. Boedano, et nihil per qualescumque indicatas Sanctorum Vitas obstat, quin circa medium sæculi vi virtutibus suis claruisse dicatur. Frustra vero quæsitum a nobis est apud historicos Hibernos, qui penes nos sunt, quid de sede episcopali Kill-ruadhensi deinceps factum fuerit. Waræus in Antiquitatibus Hiberniæ (f), plures antiquatas sedes memorans earumque indicans fata, ne verbum quidem facit de Kill-ruadhensi. Unde ponendus hic loci nobis est stylus, satis habentibus S. Colmani memoriam illustrasse, quantum per incertitas historias licuit.

c. x, § 4. — (d) Act. SS. ad iii Septembris, p. 663 et seq. — (e) Ibid. ad xii Septembris, p. 50 et seq. — (f) Cap. xvi.

D Vixisse æstimandus est circa iniens sæculum vi.

DE SANCTO SALVIO,

IN AGRO AUTISIODORENSI IN GALLIA.

SYLLOGE.

S. Salvius Autisiodorensis, memoratus in Martyrologiis, diversus est a S. Salvio Albigensi, sed idem est ac Nivernensis. Fata ædiculæ ei sacræ.

ANTE SÆCULUM VII.

S. Salvii memoriam in Martyrologiis Autisiodorensi et Bituricensi celebratur.

C

Jacet diæcesis Autisiodorensis in eo Gallia tractu, quem olim Burgundiam dixere; metropolitani ei erant Senones; et a tertio sæculo jam Christianæ doctrinæ præcepta audivisse traditur: quod vero proprius ad nos pertinet, nec minima ejus gloria est, ferax Sanctorum fuit tellus. Viginti enim aut plures primos suos episcopos ecclesiastico veneratur cultu, multorum Martyrum sanguine conspersa fuit, neque defuit ei ubertas ad Sanctos alius ordinis generandos. Merito itaque proprium sibi habet Martyrologium, quod curis Caroli de Cælyus, ejus antistitis, anno 1751 correctum, auctum atque illustratum prodit. In hoc autem ad præsentem diem illa occurrit annuntiatio: In territorio Autisiodorensi, sancti Salvii monachi, sub cujus nomine cella erat intra eandem diæcesim sæculo sexto: et aliud oratorium ante millesimum annum exstabat juxta pagum Villæ-Novæ, quæ inde Villa-Nova-Sancti-Salvii appellatur; et ad marginem additur: ante annum 540; quod hujus Sancti mortuale tempus indicat. Edidit Martennius et Durandus tomo VI Amplissimæ Collectionis plura Martyrologia; inter quæ exstat maxime ab editoribus laudatum sæculi x Martyrologium Autisiodorensis; at hic frustra S. Salvii nomen inquirens. Contra S. Salvii nostri memoriam in vetusto Bituricensi Martyrologio (a), quod Hagiologium Franco-Galliæ nuncupavit Labbeus, ad præsentem celebrari diem, inferius manifestum fiet.

2 Verum probandum ante omnia videtur, S. Sal-

vium, cujus festivitas in tam paucis monumentis celebratur, confundi non posse cum homonymo S. Salvio Albigensi episcopo. Argumentum autem omnium optimum deduci posse videtur ex antiquitate cellæ, quæ in præmissa Autisiodorensi Martyrologii annuntiatione memoratur. Hæc scilicet cella, quæ Salvii nomine insignita intra diæcesim Autisiodorensis sæculo sexto exstabat, primum nota fuit autentico instrumento, quod Historiæ Pontificum Autisiodorensium, a Labbeo (b) edita, et iterum in Opere nostro ad xxv Septembris partim excusæ, inseritur. Sunt scilicet supplicationes a S. Anario Autisiodorensi episcopo in pluribus, nisi in cunctis, suæ diæceseos locis indictæ. Historiographus Lebeuf, qui illas quoque edidit (c), affixit eis annum 596 circiter; fieri posse, inquiens, ut Sanctus Anarius non ante hunc annum has supplicationes indixerit. At erravit vir sagax, siquidem hæc præmittat anonymus historicus Pontificum Autisiodorensium: Cæterum idem Beatissimus Pontifex plurima constituit in Ecclesia Autisiodorensi, sicut in antiquis canonibus reperitur; quæ ut præcipuo observarentur vigore, consilio et auctoritate Christianissimi Guntranni regis summopere roboravit. Nam ad tutelam gregis sibi a Domino commissi, præcepit, ut tam in civitate Autisiodorensi, quam per parochias hæc debeat institutio custodiri. Ex quibus verbis manifestum est hanc institutionem ante Guntranni, Burgundiæ regis, mortem factum fuisse; quæ non anno 596, sed 593 obtigit. Sed

Anno circiter 387, ut ex constitutione S. Anarii liquet,

F

(a) Bibl. nov. Mss., tom. II, p. 697. — Ibid., tom. I, p. 419. — (c) Hist. d'Auxerre, tom. I, p. 119.

præ-

A præterea ad annum 587 aut 588 S. Gregorius Turonensis (a) testatum reliquit, tum magnam Galliae partem lue inguinaria vastatam fuisse; sed regem Guntramnum, acsi bonum sacerdotem, providentem remedia, quibus cicatrices peccatoris vulgi mederentur, jussisse omnem populum ad ecclesiam convenire, et Rogationes summa cum devotione celebrari et nihil aliud in usu vescendi nisi panem hordeaceum cum aqua munda adsumi, et Vigiliis adesse instantes omnes, quod eo tempore ita gestum est: itaque, cum S. Aunarii institutio Rogationes et Vigiliis quoque præscribat, summe verisimile fit has supplicationes anno 587 aut 588, a S. Aunario indictas fuisse, suadente Guntramno rege.

exstabat cella Salvii, quæ ecclesiola ei dicata non monasterium erat,

3 Porro inter ecclesias, quibus Rogationes faciendæ aut Litanæ dicendæ sunt uno cujusque mensis die, venit xxii die Cassiniacus, Nantiniacus cum cella Salvii et Mauri. Jam quid hæc cella Salvii sibi velit dispiciendum est. Historicus Lebeuf, qui reliqua nomina vertit, hæc reliquit latina, et in nota conjecturam tantum proponit de Cassiniaco et Nantiniaco. In duabus tamen tabulis chorographicis, quarum prior dioceseos statum, S. Aunario episcopo, refert, et curis geographi Roberti facta est, cella Salvii gallice S. Sauveur dicitur, et juxta Puisayam, hujus regionis tractum, ponitur in loco, ubi fuit monasterium S. Salvatoris; at gratuitum id non solum est, verum etiam monasterium S. Salvatoris tantum tempore Caroli Magni constructum fuit et a S. Maurino episcopo dedicatum: sic Gallia Christiana (b). Si itaque mihi extraneo, tabulis geographicis Cassini utenti, quid conjicere liceat post laudatum historicum Autisiodorensem de situ cellæ Salvii, magis mihi arripit hanc cellam eundem locum esse, qui postea ob suam viciniam nomen dedit Villæ-Novæ Sancti Salvii, et de quo sæpius sermonem habet ipse Lebeuf. Quæ me ad hanc sententiam amplectendam impellit ratio, hæc est: ecclesiola Sancti Salvii patrocinio et nomine fruens, olim in hoc loco, ut inferius videbimus, exstitit: jam vero paupercula ecclesia, aut oratorium olim cella audiebat in agro Autisiodorensi. Id non advertisse videtur laudatus historiographus; qui quoniam aut apud Cangium in Glossario aut apud Haeflemum in ejus Disquisitionibus monasticis, aut alibi, ubi plurima e scriptoribus congesta circa vocabulum cellam reperiuntur, nihil sibi occurreret quod ecclesiolam indicaret, ad cellam Salvii monasterium æstimandum stimulatus forte fuit. Quamobrem num olim in agro Autisiodorensi cella ecclesiolam indicavit, dispiciamus jam oportet.

ut, expensa vocabuli cellæ significatione,

4 In Vita S. Germani Autisiodorensis, a decessoribus nostris (c) edita, exstat libellus ab S. Mamertino conscriptus de sua conversione; in hoc vero narrat S. Mamertinus quomodo pervenerit ad cœmeterium, in quo sancti Amatoris episcopi dicebant esse corpusculum, et quia non inveniebat in quo se reciperet habitaculo, quo pacto parva CELLULA ostensa fuerit oculis suis in qua unus erat sarcophagus; et inferius additur, vestibulum quoque huic cellulæ adfuisse. At cum cognitum fuisset, jacens ibi corpus Sancti Corcodemi diaconi esse (d), sic pergit S. Mamertinus: His miraculis ostensis, illa CELLULA Beati Corcodemi diaconi, quæ propter densitatem veprum nulli, nisi tantum antistiti Germano, fuerat nota, facta est Deo operante omni sexui cognita; et non solum omnium notitiam promeruit, sed et culturam. Omnes igitur ex hoc tempore, eidem CELLULÆ votivam geren-

tes devotionem, alacriter frequentabant. Ad hæc autem animadvertatur oportet S. Corcodemum ante S. Mamertini adventum a terra jam levatum fuisse; quod integra descriptio sarcophagi, et modus, quo S. Mamertinus super eum tamquam super aram dominicam procubuit, aliæque adjuncta manifestissimum faciunt; unde liquet ante S. Mamertini adventum hanc cellam verum sacrarium aut ecclesiam fuisse.

5 Sed, ut res etiam certior evadat, aliud testimonium prodam ex libro i Miraculorum S. Germani Autisiodorensis, tempore Caroli Calvi a S. Heirico conscripto; en verba: Singularis meritorium ejus potentia hoc se tuetur argumento, quod per omnes aggeres itineris sui, ubicumque aut oravit, aut docuit, usque in hodiernum diem oratoriae CELLE et signa crucis elata præfugient. Inferius aliud ejusdem significationis dabimus exemplum. Atque ex his sane satis apparet quanto jure Benedictini sodales qui totum XII Gallie Christianæ elaboraverunt, cellam Salvii et Mauri non inter antiqua Autisiodorensis dioceseos monasteria numerarint, satis sibi ducentes catalogo suo (e) inserere ea monasteria, quæ cum monasterii nomine aut alio simili veniunt tum in prædicta constitutione S. Aunarii, tum in altera S. Tetrici, qui exeeunte sæculo septimo Autisiodori episcopus sedebat. In utraque enim plurima nuncupantur, eisque officium divinum in templo Autisiodorensi S. Stephani celebrandum indicitur; quæ inter non venit Cella Salvii et Mauri. Unde admitti nequit, quæ præcavenda est objectio, Salvium hunc et Maurum fuisse abbates id temporis in vivis existentes. At si cella Salvii monasterium non est, ecclesiola sit oportet; neque proin dubitari potest, quin S. Salvius ei patrocinaretur, ejusque cultus ad annum saltem 587 aut 588 sit referendus. Ast hæc præmissa jam ad propositam applicanda sunt quæstionem, scilicet Sanctus noster Salvius a S. Salvio Albigensi distinguendus sit.

6 Ex Sancti Gregorii Turonensis Historia Ecclesiastica (f), constat S. Salvium Albigensem anno 584 aut 585 supremum obiisse diem; jam vero anno 587 aut 588 exstabat, ut superius vidimus, in agro Autisiodorensi cella Salvii; et quis porro dixerit vel minimum verisimile esse, intra spatium duorum aut trium annorum S. Salvii cultum ita fuisse propagatum, ut ab Albiga, (ubi tamen absque dubio fere non exstabat), ad diocesim Autisiodorensem transierit? Neque obest quod, ut tradit S. Gregorius, cœnobiticam vitam duxit S. Salvius, priusquam episcopali fungeretur munere: unde conjici pronum esset, hanc Salvii cellam eandem forte esse, quam olim incoluisset Albigensis antistes. Moras enim injicere non potest hæc suspicio; quoniam verisimile non est, Albigenses sibi episcopum quæsituros abiisse in agrum Autisiodorensem, qui extra suum regnum et ecclesiasticam provinciam jacebat. Præterea etiamsi S. Salvius (quod tamen probabile non est, siquidem S. Gregorius, silens ejus patriam et locum habitationis, hæc prope Albigam fuisse supponat), annos plurimos in agro Autisiodorensi commoratus fuisset tamquam monachus, facile intra decennium, quo Albigæ episcopatum obtinuit, ejus sane interitis memoria. Quæ claudio, animadvertens non ita celebrem in Gallia fuisse S. Salvii Albigensis cultum, quin etiam classicis martyrologis incognitum; unde mirum foret omnino, si hujus sancti præsulis cultus biennio post mortem ad Autisiodorenses transvolasset.

7 Secundo examinandum venit loco, an S. Salvius Nivernensis, qui in Hagiologio Franco-Gallia

D

stabilitur;

E

quocirca S. Salvius Autisiodorensis distinguendus est a S. Salvio Albigensi, qui anno 587 ecclesiam illi sibi dicatam habere non potuit.

F

Idem vero est ac S. Salvius Nivernensis.

(a) Histor. Francorum, lib. ix, cap. xxi. — (b) Tom. XII, col. 360. — (c) Act. SS. xxxi Julii, p. 206. — (d) Vide Act.

SS. ad iv Mail. — (e) T. XII, col. 356. — (f) Lib. viii, cap. i et xxi.

A seu Bituricensi ad præsentem diem annuntiat, idem sit ac S. Salvii noster Autisiodorensis. *En verba hujus Hagiologii, qualia edidit Labbeus (a)*: In territorio Nivernensi, Sanctorum Vincentii et Salvii Confessorum. Non est quod S. Vincentius, cognomine de Magniaco, nos remoretur, cum de eo inter Prætermisissos sit dictum. S. Salvius autem, qui in hac celebratur commemoratione, ad diem XVI Octobris cultum adhuc obtinet his temporibus in universa diocesi Nivernensi, ut ex Martyrologio Autisiodorensi, ubi Nivernense citatur Breviarium, constat; neque proin intactas relinquere licet varias, quæ de eo propositæ fuerunt, sententias. Claudius Chastelain in indice Martyrologii Universalis S. Salvium Albigensem solitarium Nivernensem nuncupat, eique assignat diem X Septembris et XXX Novembris; quæ posterior dies profecto erronea est. Bailleus in Vita S. Salvii Albigenis ad diem X Septembris ejusdem mentis est, ut liquet ex iis, quæ de oppido Nivernensi, cui vulgare nomen est Saint-Sauge, effatur: Aiunt, inquit, hujus S. Martyris (Salvii Albigenis) Reliquias partim saltem Caroli Magni tempore delatas fuisse ad exiguum pagi Nivernensis oppidum, quod nunc Salvii-Fanum dicitur, et sex aut septem leucas a Niverno distat orientem versus. Conditâ illic fuit ecclesia ejus nomine insignita, et monasterium quod nunc (anno 1739) prioratus est, a S. Martino Augustodunensi dependens. Similia fere habet in Chorographia Sanctorum, ubi ad S. Salvium quoque refert locum Cenomannia, vulgari vocabulo Saulge appellatum: quod quam erroneum sit, colligere licet ex iis, quæ scripsere decessores nostri ad diem VII Maii in Vita SS. Serenici et Serenedi; et quidem ipsum latinum nomen Sagium, nimium a Sancto Salvio diversum, sufficit ad omnem dirimendam controversiam. Tertio demum, adollescente sæculo XVII, æstimabant ipsi Nivernenses, S. Salvium suum eundem esse ac Albigensem episcopum, quandoquidem in Calendario ecclesiastico Nivernensi anni 1637, quod olim Claudius Chastelain sua manu descriptum ad musæum Bollandianum destinavit, legitur ad XVI Octobris S. Salvii episcopus. Atque ex dictis duplex argumentum conficitur: e S. Salvii Albigenis Reliquiis, in agrum Nivernensem translatis, ortam esse illic S. Salvii memoriam, et proin Nivernensem eundem esse ac Albigensem episcopum; et dein huic favere sententiæ ipsius Nivernensis ecclesiæ traditionem. Quod vero spectat ad S. Salvii Reliquias, neminem arbitror magni eam rationem ducturum, cum dubius hæere videatur Bailleus ipsemet, et Gallia Christiana in Catalogo suo Albigenium præsulum asseveranter statuat, S. Salvii Reliquias Albige integras conservari. Neque majoris forte momenti est objecta veteris Nivernensis Kalendarii auctoritas, cum deinceps Nivernenses, Kalendarium et Breviarium ad certiore trutinam revocantes, spoliaverint ad præsentem diem S. Salvii nomen episcopi titulo, ut videre est in Martyrologio Autisiodorensi (b). Contra duplex suadet rationum pondus, ut S. Salvius Nivernensis idem ac Autisiodorensis æstimetur: identitas scilicet diei, qua uterque colitur, et Nivernensis Autisiodorensisque agrorum, sibi invicem adjacentium, vicinia; unde facile S. Salvii cultus ab una diocesi ad alteram transierit.

8 Ex his, quæ huc usque disseruimus, quantum licuit, manifestum factum est, S. Salvium Autisiodorensensem eundem esse ac Nivernensem, diversum vero ab Albigenis; et nomen ejus in utroque agro,

D Autisiodorensi et Nivernensi, inditum esse alicui loco, illic oppidulo, hic vico et ædiculæ; de qua ædicula paulo plura dicenda supersunt, quæ ad S. Salvii cultum pertinent. Superius jam adstruximus adversus historiographum Lebeuf S. Salvii cellam non monasterium S. Salvatoris, sed exiguum tantum fuisse sacrarium, quod sæculo superiore duabus ab Autisiodoro orientem versus leucis, non procul a Villa Nova S. Salvii adhuc exstabat; ut ipse Lebeuf testatur (c). Porro Hugo Matisconensis, Autisiodorensis episcopus, qui anno 1138 Præmonstratenses canonicos in cenobium S. Mariani induxit, inter alia plurima dedit eis ecclesiam S. Salvii, ut constat ex charta ejus successoris Alani, data anno 1163 et quæ in Gallia Christiana inter instrumenta (d) integra videnda est: quæ donatio anno 1161, ab Alexandro Papa III confirmata fuerat, ut liquet ex bulla Monasteriologiæ Præmonstratensi (e) inserta, ubi inter nonnulla alia numeratur locus qui dicitur S. Salvii, cum omnibus ad se pertinentibus.

9 Verum hæc donatio post annum 1145 facta, aut minoris momenti fuerit oportet, siquidem in nonnullis aliis instrumentis, circa annum 1145 confectis, nondum inter bona S. Mariani apparet. Quod certum est, et propius ad rem nostram pertinet, pauperrima erat ipsa S. Salvii ecclesia, aut potius sacrarium; neque sublata fuit hæc paupertas, quin simul patroni sublatum sit nomen. Etenim anno 1209 hoc latum fuit privilegium: Ego Petrus comes Autisiodor. et Tornodor. notum facio omnibus ad quos præsentis litteræ pervenerint, quod donavi et concessi pauperi ecclesiæ Sancti Salvii singulis annis in festo Beati Dionysii nundinas unius diei ibidem celebrari; ita quod eadem ecclesia libere absque ulla contradictione omnes redditus nundinarum percipiet. Dedi etiam in elemosyna pro me et pro uxore mea et parentibus nostris in nemore meo de Bar unam quadrigatam lignorum ad usum præfatæ ecclesiæ, quantum unus equus de illo nemore semel in hebdomade poterit abducere. Quod ut ratum habeatur, præsentem paginam sigilli mei munimine roboravi. Actum anno Domini millesimo ducentesimo nono. Cum hoc privilegium, inquam, quod Lebeuf ex archivio S. Mariani Autisiodorensis excerptis, fuisset latum atque concessum, paulatim S. Dionysii nomen prævaluit, et creditum est a populo S. Dionysium huic ecclesiæ patrocinari; ita ut anno 1398 facta sit miraculi approbatio (f), in qua villici aliquot e Jaugtis, vico una alterave leuca ultra Pontiniacum, si quis Autisiodoro proficiscatur, jacenti, dicuntur venisse apud S. Dionysium, et per hujus Sancti merita puero remedium apprecati esse. In adjecta autem nota addit Lebeuf, etiamnum montem, in quo S. Salvii oratorium conditum erat, Tureau S. Denis (clivum S. Dionysii) nuncupari. Quod vero affirmat, istic olim S. Salvii festum die S. Dionysio sacra actum esse, penes eum fides esto; unicum scilicet fundamentum, cui eum id asserentem innixum fuisse arbitror, illud est, quod crediderit S. Salvii festum ad nundinas faciendas ut opportunissimum electum fuisse: num vero S. Dionysii festum, ad quod celebrandum olim tenebantur Galli, oportunitus visum sit, judicabit lector, cujus arbitrio Autisiodorensis annalistæ assertum relinquendum visum est.

10 At toti hucusque fuimus in sancti Salvii cultu adstruendo, et ipso Sancto ab homonymo vindicando: jam si quaeritur quis fuerit, quid egerit, quo tempore vixerit, unde oriundus, ubi mortuus, atque sic deinceps, malo ignarus videri quam temeris esse. Ut

(a) Bibl. nov. Mss., tom. II, p. 697. — (b) Ad XVI Octob. in notis. — (c) Hist. d'Auxerre, I, table, p. 881. — (d) Tom.

XII, Instr. col. 126. — (e) Tom. II, col. 147. — (f) Lebeuf Hist. d'Auxerre, Instrum., p. 132.

A *superius jam enuntiavi, Confessor dicitur S. Salvius in Hagiologio Labbeano; verum illud Hagiologium hoc loco corruptum est, utpote SS. Salvium et Vincentium una eademque die annuntians; neque insuper est antiquum satis, quam ut ei soli integra debeatur fides. Quid, si quis eum Martyrem dixerit, atque unum e sociis S. Prisci, cujus festum hodie nonnullis in locis agitur, aut quem alium? Nam plures Sanctorum Martyrum turmæ sanguine suo sacrarunt Autisiodorensis agrum, ut ex Martyrologio et Historia Autisiodorensibus unicuique facile liquet. At Martyrologium hoc ipsum S. Salvium monachum facit. Verum duplex, cui innotuit, fundamen non satis videtur esse solidum; cum Breviarium Niverdense pro vario tempore varium fuerit; et constitutio S. Aunarii, in qua cella Salvii occurrit, non necessario S. Salvium monachum fuisse supponat: illud quippe jam videri potuit, cum de cella S. Corcodemi mentionem fecimus; nam S. Corcodemus diaconus, nusquam monachus legitur, et præterea hæc ipsa vox cella apud S. Gregorium Turonensem aperte de sacrario Martyris, qui nunquam nec mo-*

nachus nec eremita fuerat, in usu posita est. In libro enim Miraculorum S. Juliani Brivatensis narrat cap. iv mulierem promississe, ut si sospitem reciperet conjugem, Martyris sepulcrum, in quo posset spatio, cœmento contereret; et pollicitationem, quam promiserat, cum immensis muneribus adimplevisse. Quibus dictis caput v sic exorditur: Erat autem haud procul a CELLULA, quam supra sepulcrum Martyris hæc matrona construxerat grande delubrum; et pergit evolvendo qui puer gentilis CELLULAM expetierit Martyris gloriosi, super se ostium reseraverit, et alter puer priorem insequens adreptum utrumque postem ostium conatus sit infringere. Qualia verba non caveam aut sepulcrum, sed oratorium Martyri sacrum, satis superque ostendunt. Unde patet quam caducum sit citati Martyrologii fundamentum. Ad cætera quæ sita nihil certi habeo quod respondeam. Satis fuerit S. Salvium ab oblivione vindicare, atque erga eum præstitisse quæ in plerosque Hieronymiani Catalogi Martyres conferre in Opere nostro solemus.

B

E

DE S. GALLO, CONFESSORE

ARBONÆ IN ALLEMANNIA

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

J. V. H.

§ I. Hujus Sancti memoria in sacris fastis; cultus in variis regionibus.

CIRCA ANNUM
DEXXVII.Sancti no-
men initio,

C

Sancto Gallo, cujus res gestas illustrare aggredimur, in acceptis referre debet fidem Christianam illa pars hodiernæ Helvetiæ quæ a meridie Lacui Potamico, nunc Constantiensi, adjacet; quamque hodie præter Sangallenses, Appencellani et Glaronenses incolunt. Sanctum nostrum antiquiores Gallonem, Gallunum, Gallianum vocasse recte observat Cl. vir Ildephonsus von Arx, Sangallensis abbatis bibliothecæ Præfectus (a), donec tandem Galli nomen medio sæculo VIII inceptit et dein paulatim invaluerit. Sic apud Melch. Goldastum (b) Rintulfus quidam ait: Servum Allidulfum cum omnia mea, cum agris, cum pratis, cum campis, cum aquis, etc. trado de meo jure Sanct. Galloni... Notavi quod feci in mense Junio (Julio?) V. Id. Julias, in anno XV, regnante Domno nostro Theodorico rege supra Carulum Majorem Domus. Theodoricus Francorum rex, qui in charta citatur, est Theodoricus IV, qui solus Carolum Martellum habuit Majorem Domus: hic cum regnare cœperit anno 720 mense decembri, annus XV regni cum anno vulgari 735 concurrat. Nomen Galluni et Gallonis simul recurrit in alia ibi charta: Nos fratres vel monachi Sanct. Galluni confessoris... Præterea sic nobis complacuit, ut annis singulis de festivitate in festivitatem natalis Domini, quod est in mense decembri, censum ad ipsam ecclesiam Sanct. Galloni vel Rectores ejus exsolvere debeas... Facta

precaria sub die Lunis V. id. majas, anno X, regnante Domno nostro Pipino Rege Francorum.

2 Galliani nomen habet charta apud citatum Goldastum (c): Ego in Dei nomine Hruothardus filius Bainomi condam... omnia et ex integro in dominationem Sanct. Galliani Confessoris, cujus ecclesia Arboninsi pago fulgit in optima ejusque rector Johanne Pontifice, trado... Ego enim Antuuing lector anno VIII Pippino rege scripsi et subscripsi. Data sub diem quod fecit mensis Januarii dies xv, in Constantia, feliciter. Joannes abbas post S. Othmarum, qui xvi Kal. Dec. (16 Nov.) 759 obierat, monasterii gubernacula an. 760 tenebat. Varias ejusdem nominis inflexiones, teste Cl. Ildeph. von Arx jam laudato, derivabant olim antiqui, alii a Scotico Gilli, quod Cellam significabat, quasi Cellita, alii a Callehc, quod idiomate Hibernorum Lac denotabat. Unde Ermenricus, cænobita Augiensis, qui floruit sæculo ix, mortuus 850, de S. Gallo cantat (d):

Galle pater, pulchro qui lactis nomine fulges,
Lacta me sancto lacte, beate, tuo.

Gallus tandem Sanctus confessor noster vocatur in charta anni 744 (e). Initio quidem dicitur: Sacrosancta ecclesia S. Gallonis conf. et aliorum plurimorum Martyrum et Confessorum, qui (quæ) est constructa in sito Durgauense et in pago Arbonense; sed pergit Lantbertus: Omnia et ex

varie appel-
latum,

F

(a) Pertz Monum. Germ. Hist., tom. II, p. 5. — (b) Rer. Alamann. Script. t. II, p. 36 et 48. Edit. an. 1730 et Neugart Cod. diplom. Alaman. Chart. ix, t. I, p. 11. — (c) Rer.

Alamann. Script., p. 45. — (d) Pertz Monum. Ger., tom. II, p. 5. — (e) Neugart Cod. Diplom., tom. I, p. 12.

integro